

Kertész Imre Nobel-díja

A 2002. évi irodalmi Nobel díjat a svéd Királyi Akadémia a magyar Kertész Imrénék ítélte oda „munkásságáért, amelyben a történelem barbár önkényének kiszolgáltatott törékeny ember tapasztalatait mutatja fel”.

STOCKHOLM (MTI)

„Kertész Imre munkássága azt kutatja, lehetséges-e még az egyéni lét és gondolkodás egy olyan korban, ahol az emberek csaknem teljesen a politikai hatalom alávetettségüként élnek” – fejtette ki indoklásában az akadémia. Kertész számára Auschwitz nem véletlen, kivételes esemény, hanem végső, logikus fázisa annak a megaláztatásnak és rombolásnak, amelybe a modern világ az emberi lényt veti – folytatódik az indoklás.

Kertész Imre az első a magyar irodalomban, akit Nobel-díjjal tüntettek ki. A díjat december 10-én veheti át, a hagyományoknak megfelelően az Alfred Nobel halálának évfordulóján tartott ünnepségen. A díjjal ebben az évben 10 millió svéd koronának (mintegy 1 millió USA-dollárnak) megfelelő összeg jár.

Kertész Imre 1929-ben született, 14 éves korában megjárta Auschwitzot. 1948-ban érettségizett Budapesten. 1948–1950 között a Világosság, majd az Esti Budapest munkatársa, 1951-ben gyári munkás volt, 1953-tól szabadfoglalkozású író és műfordító. Első regénye a Sorstalanság több évi várakozás után jelentett csak meg 1975-ben, s aratott sikert. A regény főhőse egy kamasz fiú, akit a náci haláltábor szörnyű tapasztalatai érleltek felnőtté. A Kaddis a meg nem született gyermekekért (1990) folytatás is, válasz is az első regényre, amennyiben főszereplője

Kertész Imre magyar író mosolyog egy berlini sajtóértekezleten, miután a Svéd Királyi Tudományos Akadémia bejelentette, hogy ő nyerte el a 2002-es irodalmi Nobel-díjat.

MTI Telefon: AP/Jan Bauer

a gyermektelen és ezáltal befejezett sors mellett dönt. Írásainak fő témája a XX. század szörnyűségei története, a gyűlölködés, a népiítés, az emberi lelkekben élő embertelenség.

További művei: A nyomkereső, A kudarc, Detektívtörténet, Jegyzőkönyv, Az angol lobogó (elbeszélés), Gályanapló, A holocaust mint kultúra (esszé), Valaki más: a változás krónikája, A gondolatnyi csend, amíg a kivégzőosztag újratölt.

Műveit több nyelvre lefordították. Ő maga németből fordít – többek között Freud, Hoffmannstahl, Nietzsche, Wittgenstein műveit ültette át magyar nyelvre. 1983-ban Füst Milán-díjat, 1989-ben József Attila-díjat, 1992-ben Soros-életműdíjat, 1996-ban Márai-díjat kapott. 1997-ben Kossuth-díjjal tüntették ki. 1995-ben Brandenburgi Irodalmi Díjat, 1997-ben a lipcei könyvvásáron nagydíjat kapott, elsősorban a Sorstalan-

ság című művéért. 1997-ben a német kultúra külföldi terjesztéséért megkapta a Német Nyelvészeti és Költészeti Akadémia fődíját, a Friedrich Gundolf-díjat. 2000 májusában Herder-díjjal, majd novemberben a Die Welt című német országos hetilap irodalmi díjával tüntették ki. 2001-ben tagja lett a német Becsületrendnek (Pour le Mérite), amely a művészeknek adható legmagasabb németországi kitüntetés.

A kitünttetett

Kevesen ismerik. Kevés magyar ember tud arról, hogy van egy ilyen nevű, zsidó származású magyar író, aki speciel Németországban az egyik legsikeresebb, és legjobban megbecsült külföldi irodalmi alkotónak számít. Ő az első magyar író, aki megkapta ezt az elismerést. Járt volna már persze más tisztelt kollégának is, de hát jól tudjuk, a nemzetközi irodalmi életnek eme legfelsőbb reprezentációjában is fontos a csapatmunka. Mert hiszen joggal megkaphatta volna korábban Kosztolányi, Füst Milán, Weöres Sándor vagy Pilinszky János is a díjat. Sajnos nem kapták meg. Kertész Imre esélyessége mellett évek óta rendszeresen megemlégették a gombosszegi magányban alkotó, ám lélegzetelállítóan nagyszabású regényeken dolgozó Nádas Pétert is.

Kertész Imre kiskamaszként megjárta Auschwitz poklát. Az évekkel, túlélte. Majd évtizedekkel később megírta a Sorstalanságot, minden idők egyik legpontosabb és megrendítőbb Auschwitz-regényét. A regénynek volt egy meglehetősen rossz német fordítása, szinte visszhang nélkül jelent meg a hetvenes években az NDK-ban. Néhány éve új fordítás készült, s a könyv igazi német bestseller lett, hónapokig állt a Spiegel folyóirat reprezentatív sikerlistáján. Kertész Imre a német, s egyáltalán, az élő európai irodalom megbecsült és elismert szerzője. Kertész Imrét ugyanakkor a hazájában méltatlanul kevesen ismerik, és méltatlanul kevesen olvasták a műveit, melyeket filozófiai alaposág, hűvös tárgyilagosság és kíméletlen őszinteség jellemez. Kertész Imre különös írói pályája arra példa, hogy a magyar társadalom eddig sem nézett szembe őszintén a múltjával, nem nézett szembe az a ténynel, miféle felelősség terheli a saját állampolgárai egy adott részének kollektív bűnösség nyilvánításában, vagyis miféle felelősség terheli a holokausztban.

Kertész Imre világirodalmi elismerésének nem fog mindenki örülni. Azok nyilvánvalóan nem, akik a frankfurti magyar könyvtárra meghívott honi alkotókból kurziválták azon írók neveit, akiket zsidó származásúnak gondoltak. Kertész Imre kedves, közvetlen és szívélyes ember. E díj segítségével a magyar közgondolkodás az ő kitüntetésével léphet át egy olyan határt, amelyet magától soha nem mert, és nem akart megtenni.

DARVASI LÁSZLÓ

Görgey gratulációja

Görgey Gábor kultuszminiszter tegnap személyes hangú levélben gratulált íróársának, Kertész Imrénék: „Te biztosan meg fogod érteni, mit akarok mondani: igazi, jó, tartós angol szövegből készített műveidet. Tudtam, hogy egyszer kiderül ez a hatalmas minőség. (...) Maradandó

hírt adtál a szörnyűségről és ezáltal himnusz lett belőle. Büszke vagyok, hogy kortársad, kollégád, barátod lehetsz. Mindannyiunk Istene áldjon meg a hősi tettért, hogy végre megszerezted az első Nobel-díjat az elárult, de oly nagyszerű magyar irodalomnak.”

A magyar nyelv és irodalom áttört a határokon

Végre egy magyar alkotó is megkapta az irodalmi Nobel-díjat. Kertész Imre kitüntetése óriási dolog, a világ Magyarországra figyelmét is jelzi. Hogyan fogadták a hírt? – kérdeztük irodalmi életünk három jeles képviselőjétől.

Ilia Mihály irodalomtörténész, aki személyesen is jól ismeri és barátjának nevezheti a kitüntetettet: – Örömmel fogadtam a hírt, mert arra érdemes író kapta a díjat. Kertész Imre első nyilatkozataiból is látszik, hogy a magyar irodalmat képviselve fogadja ezt az óriási elismerést. A II. világháború idején megismert tragikus sorsokat személyes élményként örökíti meg műveiben, miközben saját, puritán magyar nyelvet ta-

lált ki ennek a különös élménynek a kifejezésére. Az, hogy Kertész műveit sok nyelvre lefordították, jelzi, hogy a magyar nyelv áttört az irodalomban az ismeretlenség, az idegenség, a kuriozitás, a távoltság és a nem kedveltség határait. Nádas Péter és Esterházy Péter műveinek fordításai is egyre jobban viszik a magyar irodalmat a nemzetközi elismerés felé. Kertész Imre Nobel-díja egy egész népre való figyelmet jelez, egyben óriási ingyenpropaganda is, ezért idehaza semmiféle fanyalgásnak nem lehet helye. Tudomásul kell vennünk, hogy a világ nem a 19-20. századi hungarológiai specialitásokra kíváncsi belőlünk, hanem sokkal inkább az érdekli, hozzá tud-e szólni a magyar író az egész embe-

riséget érdeklő és megrázó tragédiákhoz, történetekhez. A közös nyelv nem a nemzeti nyelv, hanem az irodalom nyelve és gondolkodása. Kertész Imre jó humorú, de rendkívül zárkózott, közszereplésre nem vágyó rokonszenves, művelt, világlátott ember, aki az írás, a művés munka elkötelezettje. Bár németül is írhatott volna, ragaszkodott a magyar nyelvhez, amivel nagy szolgálatot tett irodalmunknak.

Olasz Sándor irodalomtörténész, a Tiszatáj főszerkesztője: – Kertész Imre munkásságát folyamatosan nyomon követtük a folyóiratban, tanulmányok jelentek meg írásművészetéről. Az ötöd-évesek számára tartott mai magyar regény óráimon is elemezzük regényírói

művészetét. A Sorstalanság és a Kaddis kiemelkedő regények, nagyra tartom a Gályanapló című művét is. Óriási öröm, hogy végre van egy magyar Nobel-díjas írónk. Korábban mások is szóba kerültek komoly esélyesként, többek között Füst Milán, Illyés Gyula és Juhász Ferenc is. Sajnos egyikük sem kapta meg. Ez a Nobel-díj most az egész magyar irodalomnak szóló elismerés. Kertész Imre sikeréhez az is hozzájárult, hogy a német nyelvterületen nagyon jól ismerik. A Tiszatáj közölte nemrégiben azt a felmérést, amelyből kiderül: Magyarországon a rendszeresen olvasóemberek 5-6 százaléka kíséri figyelemmel a kortárs magyar irodalmat. Így nem lepődnek meg, ha most idehaza sokan fel-

kapnak a fejüket, mert még nem is halottak Kertész Imréről.

Kovács Zoltán, az Élet és Irodalom főszerkesztője: – Óriási öröm ez a díj. Évek óta benne volt a levegőben, hogy valamelyik magyar író Nobel-díjat kap, most végre megtörtént. A hazai lapok közül az utóbbi években mi közöltünk legtöbb írást Kertész Imréről. Én nagyon szeretem az ő különös derűjét, ami még az olyan tragikus regényeiben is felbukkan, mint a Sorstalanság. Sajnos már a kezembem van az ÉS legfrissebb száma, így csak a jövő héten tudjuk köszönteni őt. Nádas Pétertől, Babarcsy Esztertől és Esterházy Pétertől már kértünk is írást.

HOLLÓSI ZSOLT

Levi's
2002 NOVEMBER 17-KI
3000 FT-ÉRT
MEGVESSZÜK

BÁRMILYEN MÁRKÁJÚ RÉGI LEPAJTANT. TISZTÁRA MOSOTT FARMERNADRÁGOT

ÚJ LEVI'S és DOCKERS nadrág vásárlásakor!

Szeged, Somogyi u. 20.
Nytva: h.-p.: 9-17-ig
szó.: 9-13-ig

Levi's

AKCIÓS TERMÉKEK
ÓRIÁSI VÁLASZTÉKA A BALTEX ÜZLETEIBEN!

- BELTÉRI ÉS FAGYÁLLO PADLÓLAPOK
- FALICSEMPÉK

7-12% KEDVEZTMÉNY
-RAGASZTÓK, FUGÁZÓK

Olasz Kőporcelán Centrum
Natúr, csiszolt és mázas olasz kőporcelán burkolólapok

Márkablott: Szeged, Kálvária sgt. 104. Tel./fax: 62/444-508
Szeged, Kálvária sgt. 65-67. Tel./fax: 62-441-955

6724 Szeged, Vásárhelyi P. u. 3-5.
Tel./fax: 62/469-847 Tel.: 62/542-245
Nytva tartás: H.-P.: 6.00-17.00-ig
Sz.: 6.00-13.00-ig Vas.: 6.00-10.00-ig

AJÁNLATA

TOP tejfő 20%	175 g	(314,-/kg)	55 Ft
TOP tejszínes sajtkrém	100 g	(1060,-/kg)	106 Ft
TOP tejszínhabspray	250 ml	(892,-/l)	223 Ft
Teavaj	100 g	(990,-/kg)	99 Ft
Trappista sajt			1119 Ft/kg
Jogobella exotic	150 g	(427,-/kg)	64 Ft
Delma light	500 g		
+ Delma joghurtos	250 g		232 Ft
Partner baromfipárizsi			292 Ft/kg
Rumos szalámi szel.	100 g	(1870,-/kg)	187 Ft
Spór baromfipárizsi			289 Ft/kg

Ticket Restaurant étkezési utalványokat elfogadunk

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Piacvezető, autókalkatrész-kereskedelemmel foglalkozó cég vállalkozót keres a szegedi telephelyének üzemeltetésére.

Pályázat célja:
A telephely hatékony működtetése, ill. a területben rejlő potenciál maximális kiaknázása, a meglévő partnerkapcsolatok korrekt kezelése.

A pályázók köre:
• Egyéni vállalkozó
• Betéti társaság
ill. a pályázat elnyerését követően rendelkezik a fentiek egyikével.

A pályázati feltételek:
Fényképpel ellátott szakmai önéletrajz, mely tartalmazza:
• Pályázó adatai (név, cím, cégkivonat, adószám)
• Szakmai előmenetel, munkahelyek megnevezésével (rövid cégleírás)
• Motiváció, ami a pályázatra készítette.

A pályázatot fenntartja a jogot, hogy eredménytelen pályázat esetén új pályázatot hirdessen, ill. a pályázati eljárást eredménytelennek tekintse.

A szakmai önéletrajz beérkezésének határideje: 2002. okt. 18.
A szakmai önéletrajzokat „Alkatrész 020225797” jellegével ellátva a Sajtóháza-ba kérjük leadni, ill. elküldeni.